

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กไทยมีโอกาสได้เรียนวิชาวิทยาศาสตร์กันมานานแล้ว แท้บยังไม่สามารถนำวิชานี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ท่อสืบประจารวันໄก็เพ้อ โดยเฉพาะวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิทยาศาสตร์ และภารมีเจตนาคือที่ทางวิทยาศาสตร์ เพราะมีผู้ที่ยืนยันให้เชื่อได้ เช่นนั้นอยู่มาก เช่น พฤติกรรมของบุคคลในสังคมไทยมากกว่าร้อยละห้าสิบ ที่ยังคงงมงายอยู่กับสิ่งไร้สาระและปราศจากเหตุผล¹ การเรียนการสอนของไทยในปัจจุบันยังลังเลริมการแสดงออกอย่างอิสรان้อย มีการสอนแบบเน้นความจำมากกว่าการเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด เด็กจึงจำต้องยอมรับโดยไม่คิดหาเหตุผล ถึงที่เพื่องฟุง เครื่อตราซู² ให้กล่าวว่า ปัญหาสำคัญในวงการศึกษาที่ปรากฏอยู่ทั่วไปคือ เด็กคิดไม่เป็นและไม่พยายามคิด ซึ่งถูกเป็นที่น่าประหลาดใจ เพราะตรงข้ามกับจุดมุ่งหมายที่สำคัญขึ้อนั่งของการศึกษาในปัจจุบันที่ต้องการให้เด็กรู้จักคิด รู้จักคัดสินใจอย่างเฉียบขาด สามารถแก้ปัญหาของตนและสังคมโดยอย่างถูกต้อง ในขณะที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความต้องการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกัน มีการนำเอาวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสังคมดังกล่าว การจัดการศึกษา

¹ จำนง พรายແย়মແয়, คู่มือวิชาการศึกษา เทคนิคและวิธีสอนวิชาวิทยาศาสตร์ (พระนคร : สำนักพิมพ์สมบัติ, 2514), หน้าคำปรารภ.

² เพื่องฟุง เครื่อตราซู, "การสอนให้เปิดหัวคิด," วารสารประชาศึกษา, (กันยายน, 2505), 78.

ควรໄก็มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ ให้กับคุณภาพเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการศึกษาฯ จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ควรมีการสนับสนุน และแนะนำให้เกิดมีโอกาสได้ใช้ความคิดที่เบื่อของคนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา ทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และการปกครอง ย้อมทองการณ์ที่มีสิ่งที่สำคัญความรู้ความ สามารถ และมีแนวความคิดใหม่ๆ ไปทำงานในหน้าที่ทางๆ เพื่อปรับปรุงงานในหน้าที่ ให้ดีขึ้น ฉะนั้น สิ่งที่กองพัฒนาภันฑ์ค้มแรกคือค้วบุกคล เผร่าดูกันไม่รู้จักกิด การปรับปรุงสิ่งทางๆ ในหนังสือการเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์ยอมทำได้ยาก และสิ่งที่จะ พัฒนาค้วบุกคลให้ดีที่สุดคือการศึกษา จึงมีความจำเป็นที่ควรจะให้พิจารณาว่าการศึกษา แบบใดที่ยังไม่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งการศึกษาที่ไม่เป็นไปเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย ควรสอนที่ให้แต่เนื้อหาวิชาอย่างเดียว โดยไม่สอนให้คิด³

เราจึงเห็นได้ว่า เนื้อหาวิชาการมีเพิ่มมากขึ้นตามลำดับในขณะนี้ เพราะ การสอนเพิ่งใหม่มีอยู่เสมอ แต่เวลาที่เกิดจะໄก์ศึกษา เจ้าเรียนมีจำกัด ไม่ได้ส่วนดับ เนื้อหาวิชาการทางๆ ที่เพิ่มขึ้น การสอนจึงมุ่งให้ได้เนื้อหาวิชาการมากขึ้นด้วย จึง เหตุนี้ เป็นการส่งเสริมให้จำนวนมากกว่าคิด และการศึกษาที่ไม่ส่งเสริมให้คิด จะไม่ช่วย ในการพัฒนาบุคคลแบบบางๆ ก็ จึงควรที่จะหันมาสนใจปรับปรุงแก้ไขการสอน ในหนังสือ ความก้าวหน้าทางสังคม นั้นเกือบ สอนนักเรียนในรู้จักกิด หรือ คิดเป็น ฝึกให้ใช้ความ คิดในการแยกปัญหาประจำวัน แผนการฝึกให้เข้าเนื้อหาวิชาที่เรียนเท่านั้น วิธีการที่นี่ ที่จะช่วยฝึกฝันให้เกิดคิดเป็นและมีเหตุผล ก็คือ การปรับปรุงการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ เพาะาะวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นวิชาที่ให้หลักการคิดอย่างมีเหตุผล มีขั้นตอนการ มีลำดับขั้น และมีรูปแบบแผนที่จะส่งเสริมการคิดคณคว้าสิ่งใหม่อย่างอิสระ สร้างเสริมให้คิดคณ

---

³ ลีปปันพันท์ เกคุหต และคณะ, "การศึกษากับการพัฒนาประเทศไทย ครั้งที่ 3," วารสารวิทยาศาสตร์, (กรกฎาคม, 2513), 25-26.

หากความรู้ไปหลายทาง ก็ที่ คณะปฏิริวติ⁴ ได้พิจารณาเห็นว่า ในปัจจุบันการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ยังไม่สอดคล้องกับวิธีการทางคณวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่ง เจริญรุคณาอย่างรวดเร็วตลอดเวลา สมควรปรับปรุงการสอนวิชาดังกล่าวให้ประสานกันทั้งระดับการศึกษา จึงให้จัดตั้ง "สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี" ขึ้น เพื่อปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง และความต้องการของสังคม

วิธีสอนที่นิยมปฏิริบูรณ์มาก ในวงการสอนวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ คือ วิธีสอนแบบสืบส่อง (Inquiry Method) เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด และกันพูด คุยกันเอง ซึ่งถือว่า เป็นวิธีสอนสมัยใหม่ที่สุด และกำลังนิยมอยู่ในต่างประเทศ เพราะเช่นว่า เป็นการฝึกฝนและส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด และนับว่า เป็นของใหม่สำหรับวงการสอนวิทยาศาสตร์ในเมืองไทย ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้วิธีสอนแบบนี้ก่อให้เกิดอนาคตมากขึ้น⁵ ชุคแมน⁶ (Suchman) ได้ทดลองสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบส่องกับนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏผลว่า การสอนแบบสืบส่องช่วย ส่งเสริมให้เกิดมีความสามารถในการคิดสร้าง และ ยัง⁷ (Young) ได้ให้ความเห็นว่า การคิดแบบสืบส่องจะทำให้นักเรียน ได้มีการคิดและเรียนรู้ด้วยการค้นหาความรู้ทางๆ

⁴ ประกาศของคณะปฏิริวติ ฉบับที่ 42 ประกาศฯ วันที่ 16 มกราคม พุทธศักราช 2515.

⁵ ที่ปรึกษา ปรูลโซติ, "การสอนวิทยาศาสตร์สมัยใหม่," อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนายเปรื่อง อุทัยพัฒน์, (พระนคร: อักษรสยามการพิมพ์, 2514)

⁶ J. Richard Suchman, The Elementary School Training Program in Scientific Inquiry (Principal Investigator, 1962), pp. 90-113.

⁷ Darrell D. Young, "Enquiry - A Critique," Science Education, 52(March, 1968), 138-141.

คุณคนเอง ส่วน บรูเนอร์⁸ (Bruner) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ คุณคนเองนี้ ในประโภชน์อย่างน้อย 4 ประการ คือ ทำให้สกิปัญญาของผู้เรียนเดิบ แหลมยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มทุนแรงจูงใจภายในไกมากกว่า เรียนแบบหองจำ เป็นวิธีเรียน ที่ฝึกฝนเทคนิคในการ เสาระแสวงหาความรู้ด้วยคนเอง และช่วยให้คนจำความรู้ได้ก้าว การเรียนรู้แบบอื่น

ในประเทศไทยเรา การเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้เกิดมีความสามารถ ทางการคิด เป็นที่สนใจของนักการศึกษาไทยอยู่มาก ถึงที่ บุณฑิณ อัตถากร⁹ ได้ย้ำว่า ครูควรคำนึงถึงการแสดงออกของ เด็ก เป็นประการสำคัญ ให้เกิดมีโอกาสสูดมากกว่าครู และ สาขาวิชา บัวศรี¹⁰ ได้เสนอแนวคิดว่า จุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งของการศึกษาไทยในอนาคต ก็จะจะส่งเสริมผู้เรียนให้รักคิด รักใช้เทคนิคงาน เป็นนิสัย เพื่อจะให้นำเอาร่วมกับการคิดนี้ ไปแก้ปัญหาทางๆ ได้ วิธีสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด หรือวินัยเรียนไปเรียนโดยการค้นพบด้วยคนเองนั้น มีหลายวิธี วิธีสอนแบบลึบสอน เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้กันแบบถูก เกิดพากงๆ คุณคนเอง และ ก่อให้เกิดความคิด วีรบุรุษ วีเชียร์โรตี¹¹ เป็นผู้หนึ่ง ที่สนใจเรื่องการสอนในเกียร์รักคิด และกำลังทำโครงการ

⁸ Jerome S. Bruner, "The Act of Discovering," Inquiry Techniques for Teaching Science, (Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1968), 159-165.

⁹ บุณฑิณ อัตถากร, "ครูภัย เสถียรภาพของประเทศไทย," ประมวลบทความเกี่ยวกับมหกรรมศึกษา, กรมวิสามัญศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯ (2513), 490.

¹⁰ สาขาวิชา บัวศรี, "คิดนิยมและแนวทางการศึกษาของไทยในอนาคต," หนังสือที่ระลึกงานเพลิงชุมชนครั้งที่ 3, (2513), 49-50.

¹¹ วีรบุรุษ วีเชียร์โรตี, "การทดลองทางการศึกษา ลึบส่วน-สอบสวน : การสอนเพื่อสร้าง เสริมประขาตไปด้วย," วารสารครุศาสตร์, (มีนาคม, 2514 - มีนาคม, 2515), 105-110.

วิจัย เรื่องนี้อยู่ที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประ愷านมิตร นครหลวงกรุงเทพมหานคร โดยได้รับ
ทุนอุดหนุนจากมูลนิธิ เอเชีย โครงการนี้ชื่อว่า "โครงการสอนแบบสืบสาน-สืบทอด"
เขามีความเห็นว่า การสอนแบบสืบสานจะช่วยส่งเสริมเกิดในด้านความก้าวหน้า เช่น
สามารถแก้ปัญหาในรัฐประหารได้เป็นอย่างดี และจะช่วยให้เกิดมีชีวิตอยู่ในสังคม
ระบบประชาธิปไตย เป็นอย่างดีด้วย จากผลการทดลองสอนของโครงการวิจัยที่ผ่านมา
ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบสืบสานมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
ให้กับคนอื่นๆ มากกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบเดิม

การสอนแบบสืบสาน เป็นการสอนที่ให้คนทำความรู้หรือความจริง
เน้นที่การค้นคว้าความภาคภูมิใจและผลของการค้นคว้า วิธีการก็คือ ให้นักเรียนปฏิบัติอย่าง
วิทยาศาสตร์นั่นเอง เป็นกิจกรรมในการตั้งและกำหนดมุ่งหมาย การซั้งเกต การวัด การ
จำแนกสิ่งที่ทาง การทำนายหรือตั้งสมมติฐาน การค้นคว้าหาแบบอย่างที่มี
ความหมาย (Meaningful Pattern) การสร้าง การทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูล และ^น
การทดสอบสมมติฐาน จากการวิจัยทางวิทยาการศึกษาที่ให้เห็นว่า รายละเอียด
ขอเท่าที่จะมากที่สุด ที่ไม่เกี่ยวของกัน (Isolated Facts) ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ไป อาจ
จะถูกลืมไปได้อย่างรวดเร็ว แต่หลักการที่ให้มา จะยังคงอยู่ในความทรงจำได้ เมื่อ^น
จากการสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบสาน แนววิธีการทางวิทยาศาสตร์ การค้นพบและความ
เข้าใจในหลักการและในความสำคัญ (Main Themes) ของวิทยาศาสตร์ จึงทำให้
เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า และจะนำไปสู่การวิเคราะห์การสอนแบบเก่าที่แบนให้จำกัด ราย
ละเอียดขอเท่าที่จะมากที่สุด ที่ไม่เกี่ยวของกัน อย่างไรก็ตาม ไม่มีผู้ใดทราบว่าสอน
วิทยาศาสตร์แบบสืบสานกันอย่างกว้างขวาง มีพัฒนาณ์สนับสนุนและผู้ตัดสินใจ
เห็นด้วยอย่างไร แต่การสอนแบบนี้เสียเวลามาก แทนที่ครูจะบอกหรือสอนหลักวิทยาศาสตร์
ให้ในเวลาเพียง 10 หรือ 20 นาที ครูต้องใช้เวลาเป็นชั่วโมง ทำให้การสอน
นักเรียนไม่อนุโลด เกินไปในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นอีกมาก แต่ก็ไม่เป็นไปได้
คำคัดคานเหล่านี้ ตารางแบบสืบสานมีข้อดีเห็นอกเห็นใจที่สอนแบบเก่าตรงที่ ช่วยให้
นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ และให้ประสบการณ์ที่มีความหมายมากกว่า
การสอนแบบนี้นักเรียนอาจจะเรียนได้อย่างรวดเร็ว แต่เรียนรู้ได้มากกว่าการสอนแบบ
เก่า แม้ว่าจะต้องใช้เวลาในการสอนมากกว่า แต่ผลที่นักเรียนได้รับนั้นมีความหมาย

เหลือเกิน และทักษะในการเรียนรู้เกี่ยวกับการลีบสอบ (Inquiry) นี้ จะคงอยู่โดยไม่ลืมไปง่ายๆ เพราะการสอนวิทยาศาสตร์ควายวิชลีบสอบนี้ สอนให้นักเรียนรู้จัก การเรียนรู้และการค้นพบความคิดเห็นของ¹²

ความเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า วิชลีบสอบแบบลีบสอบ ควรจะมีข้อดีที่เหนือกว่า ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้มากกว่า จากการอ่าน กว่า วิชลีบสอบแบบเก่า หรือการสอนแบบบรรยาย และเป็นวิชลีบสอบที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาไทย ที่ต้องการให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยวิทยาศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อคนเองและส่วนรวม ตามระบบประชาธิบัติไทย วิชลีบสอบแบบนี้จะ่วยพัฒนาตัวบุคคล ที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงสนใจใช้ที่ศึกษาวิชลีบสอบแบบนี้ คือ ศึกษาถูくる นักเรียนกุญแจให้รับการสอนแบบลีบสอบ กับแบบบรรยาย จะมีสัมฤทธิผลการเรียนแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด ในเมื่อให้ครูคนเดียวสอน นักเรียนห้องส่องกลุ่ม ใช้เนื้อหาแต่ละเรื่องอย่างเดี่ยว กับเวลาสอนเท่ากัน แท้จริงแล้วการสอนแบบนี้จะมีผลลัพธ์ที่ต่างกัน โดยหากลองศึกษาเปรียบเทียบการสอนเรื่อง "ความร้อนและแสง" ในวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการสอนเรื่อง "ความร้อนและแสง" แบบลีบสอบ กับแบบบรรยาย
2. เพื่อหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนระดับความสามารถทางปัญญา กับคะแนนสัมฤทธิผลการเรียน ที่ได้จากการเรียนเรื่อง "ความร้อนและแสง" ของนักเรียน กุญแจห้อง และกลุ่มควบคุม

12 วีระชัย ปูรณ์โชติ, เรื่องเดี่ยว ก.

สมมติฐานของการวิจัย

1. สัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่อง "ความร้อนและแสง" ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบสืบยกกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบบรรยาย มีความแตกต่างกัน
2. ระดับความสามารถทางปัญญาของนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบสืบสอ และกลุ่มที่สอนแบบบรรยาย มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนเรื่อง "ความร้อนและแสง" ในเกณฑ์สูง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร ใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียน ภูเขาระโนด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2515 โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานของสำนักทดสอบวิทยาลัยวิชาการศึกษาประถมศึกษา ในการคัดเลือก จากนักเรียนทั้งหมด 377 คน คัดมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 60 คน
2. ผู้วิจัยจะศึกษา เปรียบเทียบ การสอนเรื่อง "ความร้อนและแสง"แบบสืบสอ กับแบบบรรยาย โดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ฐานะทางสังคมและ เกณฑ์ปัญญาของครอบครัว อาชีพของมีค่า มาตรา ตลอดจนคงปัจจัยอื่น ๆ ของนักเรียน ที่มีผลต่อความสามารถทางปัญญา เท่านั้น

ข้อกำหนด เป้าหมาย

1. การวิจัยครั้งนี้ถือว่า แบบทดสอบวัดระดับความสามารถทางปัญญา ของสำนักทดสอบวิทยาลัยวิชาการศึกษาประถมศึกษา และแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผล การเรียนเรื่อง "ความร้อนและแสง" ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบมาตรฐานเชื่อถือได้
2. บทเรียนที่ใช้สอน และการสอนนักเรียนในกลุ่มทดลองถือว่า เป็นการสอนแบบสืบสอ ส่วนการสอนนักเรียนกลุ่มควบคุมถือว่า เป็นการสอนแบบบรรยาย

3. นักเรียนที่มีคะแนน T ปกติ (T-score) เท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ถือว่า มีความสามารถทางปัญญาเท่ากัน
4. ผู้วิจัย ดำเนินการทดลองสอนนักเรียนด้วยตนเอง ห้องลุมทดลอง และ บลูมการบุน

ความไม่สมมูลของการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการทดลองศึกษา เปรียบเทียบการสอนแบบสืบสอบ กับแบบบรรยาย เรื่อง "ความร้อนและแสง" ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เพียง 5 ครั้ง และ 5 เรื่อง เท่านั้น โดยใช้เวลาทดลองสอนในวันเสาร์ ห้างกันกรังค์ 1 สัปดาห์ ฉะนั้น ช่วงระยะเวลาทำการทดลองสอนอาจจะนานอยู่ไป ทำให้นักเรียนยังไม่ทันกุน เกยกับวิธีการสอนแบบสืบสอบ จึงอาจจะเป็นเหตุให้ผลการวิจัยครั้งนี้ มีความคลาดเคลื่อนไปจากที่คาดหวังไว้ได้

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาหันมาสนใจ และ เห็นประโยชน์ของการสอนแบบสืบสอบ
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษา ด้านการ เตรียมบทเรียน ขั้นตอนการสอน และแบบทดสอบ
3. เป็นแนวทางที่จะส่งเสริมให้มีความกิจกรรม ในการแสวงหาวิธีการเรียน การสอนใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพสูงมากขึ้น

คำจำกัดความ

1. การสอนแบบสืบสอบ (Inquiry Method of Teaching) หมายถึง การสอนที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสสกัด และ เรียนรู้โดยการสนทนากับตนเอง เน้นกระบวนการคิด สืบสอบ เป็นสำคัญ โดยที่ผู้สอนจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียน เกิดความช่องใจสัมภាន

คุณการที่จะหาส่า เหตุมาแก้ปัญหานั้น ผู้เรียนจะเป็นผู้สืบสอบด้วยการตั้งคำถาม หรือ ตั้งสมมติฐานขึ้นมา ผู้สอนจะเป็นกรรมคุณหรือเราให้ตั้งคำถาม หรือกำหนดปัญหา เพื่อ การยกเว้นความรู้ที่มีความหมาย ให้ผู้เรียนໄกอกนควาหาความรู้โดยใช้ประสบการณ์ หรือ ความรู้เดิม กับขบวนการคิดอย่างมีเหตุผลจากสิ่งที่พบ เท่านั้น นาประกอบในการตอบ คำถาม หรือทดสอบสมมติฐานที่ตั้งขึ้นนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนมีลักษณะ เป็นแบบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดทดลอง หรือทำการยกเว้นไปจนจบ (Open - ended Experiment)

การสอนแบบสืบสอบ แบ่งออกเป็น ๓ แบบ คือ

- 1.1 การสอนแบบสืบสอบชนิดที่นักเรียน เป็นผู้ถาม (Active Inquiry) เป็นวิธีสอนที่นักเรียนหาความรู้โดยการใช้คำถามสืบสอบ ครู เป็นผู้เราให้แก้เรียนชัก ตาม ไปตามขั้นตอนๆ จนนักเรียนสามารถสรุปความรู้โดยคุยคนเอง
- 1.2 การสอนแบบสืบสอบชนิดที่ครู เป็นผู้ถาม (Passive Inquiry) เป็นวิธีสอนที่ครูใช้วิธีสืบสอบ โดยตั้งคำถาม เพื่อให้แก้เรียนสรุปความรู้โดยคุยคนเอง
- 1.3 การสอนแบบสืบสอบชนิดที่ครูและนักเรียนช่วยกันถาม (Combined Inquiry) เป็นวิธีสอนที่ครูและนักเรียนรวมกันใช้วิธีสืบสอบ โดยช่วยกันตั้งคำถาม เพื่อให้แก้เรียนสามารถสรุปความรู้โดยคุยคนเอง เป็นวิธีสอนแบบสืบสอบระหว่างการสอน แบบสืบสอบชนิดที่นักเรียน เป็นผู้ถาม (Active Inquiry) กับการสอนแบบสืบสอบชนิดที่ ครู เป็นผู้ถาม (Passive Inquiry)

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบชนิดที่ครูและนักเรียนช่วยกัน ถาม (Combined Inquiry)

2. การสอนแบบบรรยาย (Lecture Method of Teaching) หมายถึง การสอนที่ใช้ในโรงเรียนทั่วๆ ไป มีพื้นกรบรรยาย การอภิปราย การสาธิต การทดสอบ ฯลฯ แก่ผู้เรียนๆ เหล่านี้ ในไก่ใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ ก็อ ไม่เน้นขบวนการ คิดแบบสืบสอบ แต่ไปเน้นในด้านการจำเนื้อหาวิชา เป็นสำคัญ ความรู้ทางๆ ที่นักเรียน ได้รับ ครู เป็นผู้บอกให้ ครู เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน กิจกรรมในห้องเรียน

กร ปีนผู้วางแผนและดำเนินการเอง การจัดกิจกรรมและสภาพการเรียนการสอน ใน
กลุ่มให้เกิดความของใจสัมภพที่จะกระตุ้นให้นักเรียนทองคิด และค้นคว้าหาความรู้
ด้วยตนเอง นักเรียนจะเป็นแก่คนฟัง และตอบคำถามของครู

3. ความสามารถทางปัญญา หมายถึง สมรรถภาพ หรือความสามารถ ที่มี
อยู่ในเด็กแต่ละบุคคล ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

4. สัมฤทธิ์ผลการเรียน หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้การเด็กหลังจาก
ที่ครูสอน ให้ใช้เทคนิคที่สอน ทั้งแบบสืบสอน และแบบบรรยาย สอนเด็ก เพื่อให้
เกิดการเรียนรู้มากที่สุด